

Ірина Пахненко

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
ORCID ID 0000-0002-5880-703X

Світлана Телетова

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
ORCID ID 0000-0001-7928-6811

DOI 10.24139/2312-5993/2022.03/151-162

РЕГІОНАЛЬНИЙ КОМПОНЕНТ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ЛІНГВІСТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ-СЛОВЕСНИКІВ

У статті описано методичний потенціал фахових лінгвістичних курсів, який може бути використаний для включення регіонально-орієнтованої складової в систему професійної підготовки іноземних студентів-словесників на філологічних факультетах вишів Сумщини. Проаналізовано значення й шляхи реалізації зазначеного напрямку навчання. Виявлено деякі особливості залучення регіонального контексту до змісту підготовки студентів-інофонів. Презентовано дидактичний матеріал, який може бути задіяний під час вивчення окремих лінгвістичних дисциплін. Зроблено висновок про наявність достатніх ресурсів для реалізації регіонального компонента в системі вищої філологічної освіти.

Ключові слова: іноземні студенти-словесники, професійна лінгвістична підготовка, регіональний компонент, регіонально-краєзнавчий матеріал, регіонально-марковані лексичні одиниці.

Постановка проблеми. Включення регіонального компонента в практику викладання мови – важливий чинник роботи в іноземній аудиторії. Необхідність та доцільність регіональної складової в змісті навчання будь-якої мови як іноземної не викликає сумнівів і пояснюється низкою причин. По-перше, використання краєзнавчого матеріалу відповідає принципам культурологічного підходу в навчанні іноземної мови (Головина, 2018). Такий підхід дає можливість ознайомити студентів-іноземців з особливостями регіону, в якому вони зараз живуть, його культурним простором, місцевими традиціями та звичаями, ментальністю, моделями поведінки місцевих жителів тощо. Звернення до краєзнавчої інформації, пов'язаної з історією та сьогоденням окремого регіону, необхідно для формування в іноземних студентів уявлення про українську культуру, розуміння взаємозв'язку місцевого й загального, регіонального й національного. Таким чином, залучення матеріалу краєзнавчого характеру сприятливим чином позначається на загальному враженні від перебування в Україні та знайомства з її культурою.

По-друге, регіональний компонент змісту навчання має потужний педагогічний та соціокультурний потенціал, оскільки

допомагає студенту-інофону успішно адаптуватися в новому мовному середовищі, призвичаїтися до нових соціокультурних умов, зняти психологічний бар'єр, уникнути так званого культурного шоку, викликаного переїздом до іншої країни, контактом з незнайомою культурою, зустріччю з іншим світосприйняттям. Дослідники, обґрунтовуючи необхідність використання регіонального компонента в навчанні іноземної мови, підтверджують важливість опанування іноземними студентами комунікативно значущого регіонального лексикону, що сприятиме розширенню їхнього світогляду, набуттю нових соціальних навичок, необхідних для функціонування в новій культурі. «Інформація, отримана шляхом осмислення регіонально-культурних мовних одиниць, грає важливу роль у соціокультурній адаптації іноземних студентів» (Васильєва, 2018, с. 107).

По-третє, залучення регіонального компонента «сприяє активізації пізнавальних процесів, посиленню мотиваційного фактора, підвищенню інтересу до навчання» (Выхованец, 2015, с. 428). Введення елементів краєзнавства в зміст навчального матеріалу дисциплін, що вивчаються, стимулює ефективне засвоєння знань студентами завдяки емоційно-пізнавальному характеру процесу навчання. Застосовуючи в освітньому процесі цікавий краєзнавчий матеріал, викладач сприяє формуванню пізнавальної активності студентів, виробленню в них ціннісного ставлення до іншомовної культури, історії країни, в якій вони навчаються, емоційному пристосуванню до нового соціокультурного середовища. Крім того, створюються сприятливі умови для включення в навчальний процес завдань творчого характеру, застосування елементів пошуку й дослідження, широкого використання різноманітних місцевих джерел.

Прикладне значення лінгвокраєзнавчого матеріалу полягає в тому, що знання та вміння, які засвоєні при опануванні іноземної мови, актуалізуються в реальних ситуаціях, коли студенти-інофони стикаються з регіональним лінгвосоціумом, що сприяє формуванню їхньої комунікативної компетентності в умовах певного регіону, допомагає уникнути комунікативних невдач при спілкуванні з жителями міста. Опора на краєзнавчий матеріал наближає іншомовну комунікацію студентів до їхнього особистого комунікативного досвіду, дозволяє їм використовувати в навчальному діалозі ті факти та відомості, з якими вони зустрічаються в повсякденному житті. Раціональне залучення місцевого матеріалу створює ситуативність спілкування, а отже, сприяє реалізації такого методологічного принципу вивчення іноземної мови, як ситуативність (Перкас, 1990).

Можна стверджувати, що застосування регіонального компонента дає змогу викладачеві одночасно формувати лінгвокраєзнавчу, соціокультурну, комунікативну й інформаційну компетентності.

Аналіз актуальних досліджень. У контексті окресленої проблеми значущими є праці М. В. Абрамової, О. О. Бистрової, Ю. А. Васильєвої, Ю. А. Вихованець, О. П. Глумової, Л. С. Головіної, Т. Н. Домінової, П. О. Корнієнка, О. В. Ларіонової, С. І. Львової, С. В. Перкас, О. О. Петрової, О. К. Пушко, О. А. Сенаторової, О. М. Щербакової, в яких аналізується певний аспект регіональної складової лінгвістичної іноземної освіти: причини включення регіонального компонента в практику викладання іноземної мови (про що йшлося вище при постановці проблеми); характер, структура регіональної складової в лінгвометодиці; змістова основа й напрями реалізації регіонального контексту в системі філологічної освіти; форми роботи, які доцільно використовувати під час опрацювання культурно-історичного матеріалу регіону, тощо.

Науковці у структурі регіональної складової виділяють два аспекти: полікультурний та краєзнавчий. Змістову основу регіонального компонента складає інформація з різних сфер знань: історії, географії, біології, економіки, літератури, мистецтва тощо. У навчанні іноземної мови використовуються в основному матеріали географічного та культурно-історичного характеру (відомості про природу, архітектурні пам'ятки, зовнішній вигляд міста, топонімічні назви тощо), а також літературно-мистецького (дані про видатних діячів, учених, відомих письменників, художників, музикантів тощо, які народилися в регіоні, жили й працювали тут, відвідували те чи інше місто). Набагато рідше застосовуються матеріали, пов'язані з економічними та соціальними фактами.

Використання регіонального компонента можливо в різних формах і на різних етапах навчання. У лінгводидактиці (Быстрова, 2004; Сенаторова, 2003) визначено напрями реалізації регіонального компонента в системі філологічної освіти: 1) знайомство з культурою, історією, звичаями, традиціями регіону навчання; 2) засвоєння відомостей і фактів топоніміки регіону, визначення походження мікротопонімів; 3) аналіз мовної ситуації, мовлення жителів регіону з точки зору дотримання / порушення літературних норм, наявності в мовленні діалектних одиниць; 4) вивчення діалектної лексики; 5) знайомство зі специфікою мовленнєвого етикету краю.

Регіональна складова має варіативний характер, вона відмінна в різних регіонах навчання іноземних студентів, забезпечує осмислення здобувачами освіти мовних і мовленнєвих факторів, які є специфічними для певного регіону. Тому важливо враховувати цей контекст у процесі визначення змісту навчальних дисциплін освітніх професійних програм, які впроваджуються в закладах вищої освіти різних регіонів України.

Метою статті є презентація можливого змісту регіонального компонента в системі професійної лінгвістичної підготовки іноземних студентів-словесників на філологічних факультетах вишів Сумщини.

Для досягнення поставленої мети використовувалися такі **методи дослідження**: теоретичний аналіз літератури, спостереження за навчальною й науково-дослідною діяльністю здобувачів вищої освіти, узагальнення методичного досвіду, описовий метод.

Виклад основного матеріалу. Регіональний компонент філологічної освіти може бути відбитий у різних складових її змісту – у нормативній (обов'язковій) та елективній (за вибором). Окрім того, певні можливості для його реалізації забезпечує діяльність студентів-словесників у позанавчальний час.

Так, значний «регіональний потенціал» має практикум з розвитку мовлення, який вивчається студентами-словесниками на перших курсах. Ефективно реалізується цей потенціал за двома напрямками: 1) знайомство з культурою, історією, звичаями, традиціями регіону навчання; 2) засвоєння відомостей і фактів топоніміки регіону, визначення походження мікротопонімів. Здійснюється така робота шляхом залучення актуального для іноземних здобувачів освіти регіонального краєзнавчого дидактичного матеріалу, тематика якого може стати критерієм структурування інформаційного змісту практикуму. Наприклад, у структурі робочої програми практикуму з розвитку мовлення, який вивчається на філологічному факультеті СумДПУ імені А. С. Макаренка, виділяються такі розділи:

I. «Сумщина: історія й сьогодення»: 1. «Від Сумського повіту до Сумської області». 2. «Сьогодення Сумської області».

II. «Запрошують міста Сумщини»: 1. «Тисячолітній Глухів запрошує». 2. «Охтирка – найстаріше місто Сумщини». 3. «Ромни – одне з найкращих міст області». 4. «Путивль запрошує до подорожі». 5. «Знайомтесь: Тростянець».

III. «Географія, історія, сьогодення міста Суми»: 1. «Місто на північному сході України». 2. «Історія міста Суми». 3. «Суми сучасні».

IV. «Суми – місто студентів»: 1. «Виші нашого міста». 2. «Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка».

V. «Архітектурні пам'ятки Сумщини»: 1. «Собори Сумщини». 2. «Будинок з каріатидами». 3. «Садиба поміщиків Линтварьових». 4. «Що пов'язує Арістида Круазі з містом над Псллом?».

VI. «Сумщина наукова й літературно-мистецька»: 1. «О. О. Потебня й Сумщина». 2. «Відомі літератори Сумщини». 3. «Науковці та письменники, які відвідували сумський край». 4. «Музеї міста й області».

Перші п'ять розділів забезпечуються інформацією географічного та культурно-історичного характеру, останній, шостий, розділ – інформацією літературно-мистецького спрямування. Найважливішим засобом знайомства студентів із цими видами інформації є регіонально-орієнтовані навчальні тексти, серед яких можна виділити: 1) тексти, що створені спеціально з навчальною метою, 2) «існуючі» тексти різної жанрово-стильової належності: публіцистичні, художні, науково-популярні, міфологічні й навіть легенди. Наведемо приклади останніх.

До дидактичного забезпечення теми «Історія міста Суми» (третій розділ) доцільно «залучити» легенду про три сумки, у якій йдеться про те, що в дубовому лісі, там, де збігаються три річки – Псел, Стрілка (раніше називалася Сумкою) й Сумка (колишня назва Сума), за сивої давнини було знайдено три сумки із золотом, люди сприйняли це як щасливу «підказку» й вирішили заснувати місто саме на місці знахідки; тому герб міста Суми – це зображення трьох мисливських сумок із золотими гудзиками.

Цікавою для студентів є й легенда про те, чому в Сумах найкрасивіші дівчата. У козаків, які багато років тому будували й захищали місто Суми та країну від ворогів, було тяжке життя, тому вони написали листа російській цариці Катерині Другій. Козаки писали, що їм самотньо без сімей, що вони сумують без дружин та дітей. Тому своє місто козаки називали Суми (від «сумувати», «сум»). Катерина Друга пожаліла авторів листа – відправила до Сум своїх найкрасивіших дівчат, які з козаками створили сім'ї. У нових сім'ях народилися надзвичайно красиві діти, особливо дівчатка. Ось чому в Сумах такі красиві дівчата.

При вивченні теми «Собори Сумщини» (п'ятий розділ) можна запропонувати цікаву й моторошну легенду про привид дівчини, який

і досі живе у Воскресенській церкві, – привид сестри-розбійниці (за іншою версією – дочки) першого сумського полковника Герасима Кондратьєва, яку начебто живцем замурували в стіни храму, тому що вона не йшла на умовляння брата облишити темний і ганебний промисел – грабіж на великому торговому шляху купців.

Регіонально-краєзнавчий матеріал, який пропонується для досягнення мети практикуму з розвитку мовлення, має значні ресурси для роботи, спрямованої на засвоєння відомостей і фактів топоніміки регіону, визначення походження мікротопонімів. Важливим чинником є багатоманітність географічних назв сумського регіону, що доцільно опрацювати, та їх етимологічна різноманітність. Крім того, у низці випадків існує кілька версій походження назви, які теж варто презентувати студентам.

Так, при вивченні теми «Від Сумського повіту до Сумської області» (перший розділ) можна запропонувати студентам сучасну мапу області з позначенням міст і проаналізувати їх назви (астіоніми) за походженням. Наведемо приклади:

а) астіоніми, які мотивовані назвою річок, що протікають через місто або неподалік: *Суми* (річки *Сумка*, *Сума*, назви яких мають тюркське коріння (су – «вода»)), *Охтирка* (невелика однойменна річка), *Тростянець* (річка *Тростянка*), *Шостка* (однойменна річка), *Ромен* (річка *Ромен*);

б) назви, що пов'язують з особливостями місця розташування: *Глухів* (від слів *глухий*, *глушина*, тобто поселення в глухих, малонаселених місцях, непрохідних лісах, болотах; ізольоване від усіх основних подій місце), *Путівль* (від слова *путь*, бо місто лежить на роздоріжжі);

в) топоніми, пов'язані з якісною характеристикою місцевості: *Краснопілля* (назва від словосполучення *красне* («гарне», «красиве») *поле* («простір», «край»), *Білопілля* (від словосполучення *біле* («вільне») *поле*);

г) топоніми, мотивовані прізвищами, іменами людей (антропотопоніми): *Недригайлів* (від прізвища ймовірного першопоселенця (або роду) *Недригайло*);

д) назви, пов'язані з певними подіями: *Конотоп* (за народними переказами, під час переходу татарської кінноти через непролазні болота, яких багато було в цих місцях, загинула велика кількість коней і вершників, тому й місцевість стала називатися *конотопом* – болотистим місцем або кінським бродом, де тонули коні).

Актуалізувати цю інформацію буде доцільно під час вивчення другого розділу «Запрошують міста Сумщини».

При опрацюванні теми «Суми сучасні» (третій розділ) з'ясується походження назв площ (агоронімів: *Покровська, Театральна*), вулиць (годонімів: *Соборна* (*Сотня* – неофіційна назва), *Петропавлівська, Троїцька, Харківська, Роменська*), річок (потамонімів: *Псел, Сумка, Стрілка*), озер (лімнонімів: *озеро Чеха* (*Чешка* – неофіційна назва)). Тема «Собори Сумщини» потребує з'ясування походження назв соборів, церков (*Спасо-Преображенський, Троїцький собори, Воскресенська, Іллінська, Петропавлівська церкви*).

Під час ознайомлення з темою «Садиба поміщиків Линтварьових» (п'ятий розділ) студенти з цікавістю дізнаються, що ойконім (назва села) *Лука* (нині – окраїна міста Суми) пов'язаний зі словом *лука* – дугоподібний поворот річки, дороги, берегової лінії тощо. У цьому місці річка Псел виходить на просторий луг і робить крутий поворот. Похідні одиниці – *Лучанське (кладовище), лучанська (садиба)*.

Крім топонімів, аналізуються й інші номінативні одиниці. Так, під час знайомства з історією міста Суми (тема 2, розділ 3) студентів цікавить, чому місто Суми називалося *повітовим містом*. Пояснення доцільно почати з тлумачення слова *повіт* – адміністративно-територіальна одиниця, що входила до складу губернії (до введення районування); *повітове місто* – адміністративний центр повіту. Крім того, словосполучення *повітове місто N*, що часто зустрічається в літературі, означає «провінційне, глухе місто». Про значення й походження словосполучення *макаренківська родина* йдеться під час роботи над темою «Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка».

«Регіональний потенціал» практикуму з орфографії та пунктуації обумовлений насамперед широким використанням текстів із регіональною культурно-історичною складовою в ролі дидактичного матеріалу до завдань, для диктантів, різних типів переказів. «Ці тексти повинні використовуватися не тільки як дидактичний матеріал до вправ, а й як потужний засіб естетичного, духовного, ціннісного виховання й навчання мовленнєвого спілкування студентів-інофонів» (Пахненко, 2019, с. 111–112). Доцільно залучати регіонально-марковані лексичні одиниці в ролі ілюстративного матеріалу для засвоєння певних орфограм, наприклад, написання великої літери у власних назвах; написання складних і складених географічних назв – окремо, разом, через дефіс; написання прикметникових форм тощо (*вулиця Родини*

Значні можливості для реалізації регіонально-орієнтованої складової надає базова дисципліна в системі професійної лінгвістичної підготовки іноземних студентів-словесників – курс сучасної російської літературної мови, особливо розділи «Лексикологія», «Морфологія». Ці розділи дозволяють широко використовувати регіонально-марковані одиниці (оніми, діалектизми, жаргонізми), що посилює лінгвокраєзнавчий аспект вивчення відповідних рівнів мовної системи. Так, у процесі вивчення «Лексикології» залучення подібних одиниць як дидактичного матеріалу буде доцільним під час аналізу таких питань:

– немотивоване (непохідне) / мотивоване (похідне) значення слів (відтворювання внутрішньої форми слів із залученням етимологічної інформації);

– системні зв'язки слів, обумовлені різною комунікативною сферою вживання (аналіз діалектної, жаргонної лексики).

У процесі опанування «Морфології» регіонально-марковані оніми (топоніми, назви ЗМІ тощо) можна використати при вивченні лексико-граматичних розрядів іменників, зокрема власних та загальних назв.

Корисною є робота з регіональними лексикографічними виданнями, які можна залучити як при вивченні розділу «Лексикографія», так і під час розгляду окремих тем (питань) курсу сучасної російської літературної мови. Наприклад, при вивченні діалектизмів студентам-русистам можна запропонувати низку завдань із використанням словника «Говоры Сумской области. Материалы диалектологических экспедиций» (автори – Є. О. Черепанова, А. О. Євграфова, В. М. Покуц, О. М. Волкова), який є результатом багатолітньої спільної роботи викладачів кафедри російської мови, зарубіжної літератури та методики їх викладання й студентів-філологів СумДПУ імені А. С. Макаренка з вивчення й систематизації діалектних і етнолінгвістичних реалій Слобожанщини. Наведемо приклади завдань.

1. Діалектизми із словника згрупуйте за типами (фонетичні, лексичні (власне лексичні, лексико-семантичні, етнографічні), словотвірні, морфологічні) (*пропонується 15–20 слів*). Користуючись словником, доберіть до них літературні синоніми. Чи завжди це можливо?

2. Користуючись словником, виберіть по п'ять діалектизмів кожного типу. Поряд з кожним діалектизмом зазначте район Сумської області, де він зафіксований.

Вивчення діалектної лексики, яка є відбиттям побуту, історії, культури народу й робить цінний внесок у пізнання національно-культурної своєрідності носіїв певного говору або наріччя, – це один із напрямів реалізації регіонального компонента в системі філологічної освіти, важливий засіб виховання бережливого ставлення до культури рідного краю. Але цей напрям роботи не має першочергового значення для студентів-інофонів, тому можна обмежитися описаними вище елементами навчальної діяльності.

Регіональний аспект у системі лінгвістичної освіти передбачає більш детальне ознайомлення з життям і науковою діяльністю відомих учених-лінгвістів та методистів, імена яких пов'язані з певним регіоном. Так, під час вивчення курсу «Загальне мовознавство» студентам можна запропонувати додаткову інформацію про життєвий та науково-творчий шлях уродженця Роменщини, видатного представника психологічного напрямку в мовознавстві, голови Харківської лінгвістичної школи О. О. Потебні, чиє ім'я носить Інститут мовознавства НАН України; російського й українського філолога, славіста, фольклориста, чия наукова діяльність теж була пов'язана з Харківським університетом, І. І. Срезневського, який у свій час відвідував місто Лебедин Сумської області (О. О. Потебня теж був у Лебедині). Студенти можуть самостійно підготувати повідомлення (або реферат) про цих видатних учених, використовуючи науково-популярні видання, які в доступній для іноземних здобувачів освіти формі розповідають про життя й діяльність науковців (серед таких видань – книги для учнів серії «Люди науки»: В. Ю. Франчук «А. А. Потебня», Г. О. Богатової «И. И. Срезневский»), матеріали спеціалізованих журналів, енциклопедичні та довідкові видання.

Такий напрям реалізації регіонального компонента в системі філологічної освіти, як аналіз мовної ситуації, мовлення жителів регіону з точки зору дотримання / порушення літературних норм, наявності в мовленні діалектних одиниць, може бути реалізований під час проходження соціолінгвістичної практики, яка в СумДПУ імені А. С. Макаренка покликана зіграти значну роль у накопиченні цінних відомостей про соціолінгвальну ситуацію регіону, обумовлену прикордонним розташуванням області, умовами українсько-російського порубіжжя, природного близькоспорідненого білінгвізму, значною часткою російськомовного населення Слобожанщини; сформулювати в студентів уміння виявляти відхилення від нормативного мовлення в процесі міжмовної російсько-української комунікації та з'ясувати їх

причини, а також допомогти студентам усвідомити зв'язок між мовою й соціальними умовами її функціонування. У процесі організації та проведення практики можливі питання методичної адаптації програми практики до рівня мовної та мовленнєвої підготовки іноземних студентів-словесників. Соціолінгвістична практика сприяє підготовці студентів до майбутньої діяльності вчителя в умовах місцевої соціолінгвальної ситуації в країні проживання. Так, іноземні студенти туркмени, узбеки, які навчаються в СумДПУ імені А. С. Макаренка, можуть екстраполювати знання та вміння, отримані під час проходження практики в умовах українсько-російського білінгвізму, на двомовну ситуацію в окремих регіонах Туркменістану, Узбекистану – туркменсько-російську, узбексько-російську.

Звернення до культурно-історичного матеріалу регіону дає можливість широко використовувати різні специфічні форми роботи: екскурсії (містом; до краєзнавчого музею; музеїв письменників, які народилися, жили, працювали, відвідували регіон; музею закладу навчання), рольові ігри, семінари-дослідження, семінари-подорожі тощо, а також активізувати самостійну пізнавально-практичну й дослідницьку діяльність студентів, пов'язану з аналізом регіональних фактів мови, результатів краєзнавчих досліджень, матеріалів місцевих періодичних видань, радіо, телебачення, особливостей мовлення жителів регіону. З цією метою доцільно організовувати студентські наукові гуртки, проблемні групи, наукові семінари, конференції з регіонально-лінгвістичної тематики, наприклад: «Ономастика Сумщини», «Топоніми сумського регіону», «Мова місцевих ЗМІ», «Особливості мовлення сумчан», «Учені-філологи (методисти) регіону», «Історія кафедри (факультету) в персоналіях» тощо. Регіональна проблематика повинна бути відбита в курсових та кваліфікаційних (бакалаврських) дослідженнях студентів.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Лінгвістичні дисципліни, які входять до системи професійної підготовки іноземних студентів-словесників, мають достатні ресурси для реалізації регіонального компонента філологічної освіти. Основними шляхами впровадження цієї складової є: тематична наповненість дисциплін; застосування регіонально-орієнтованих навчальних текстів і регіонально-маркованих лексичних одиниць (онімів, діалектизмів, жаргонізмів) у ролі ілюстративного й дидактичного матеріалу; визначення походження топонімів; використання регіональних лексикографічних видань; знайомство з

Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2022, № 3 (117)
життям та науково-творчою діяльністю відомих учених-лінгвістів та методистів, імена яких пов'язані з регіоном; організація навчальних спеціальних практик; регіонально-лінгвістична проблематика навчально- та науково-дослідницької діяльності студентів.

Предметом подальшого обговорення можуть стати питання адаптації окремих напрямів роботи до рівня мовної та мовленнєвої підготовки іноземних студентів-словесників.

ЛІТЕРАТУРА

- Быстрова, Е. А., Львова, С. И., Капинос, В. И., Разумовская, М. М. (2004). *Обучение русскому языку в школе*. Москва: Дрофа (Bystrova, E. A., Lvova, S. I., Kapinos, V. I., Razumovskaya, M. M. (2004). *Teaching Russian language at school*. Moscow).
- Васильева, Ю. А. (2018). Региональный эргонимический материал в преподавании русского языка как иностранного. *Диалог культур. Теория и практика преподавания языков и литератур: материалы VI Междунар. научно-практич. конф., г. Симферополь, 9–10 окт. 2018*, (с. 107–111) (Vasilyeva, Yu. A. (2018). Regional ergonymic material in the teaching Russian as a foreign language. *Dialogue of cultures. Theory and practice of teaching languages and literatures: materials of the VI International scientific-practical conf., Simferopol. October 9-10. 2018*, (pp. 107–111).
- Вихованец, Н. А. (2015). Региональный компонент как основа культууроориентированной методики преподавания РКИ. *Ученые заметки ТГУ, 4, Т. 6, 424–428* (Vykhovanets, N. A. (2015). Regional component as the basis of a culture-oriented method of teaching Russian as a foreign language. *Scientific notes of TSU, 4, Vol. 6, 424–428*).
- Головина, Л. С. (2018). Формирование речевой культуры инофонов на региональном материале: анализ и обобщение результатов анкетирования. *Азимут научных исследований: педагогика и психология, 3 (24), Т. 7, 78–81* (Golovina, L. S. (2018). Formation of the speech culture of foreigners on the basis of regional material: analysis and generalization of the results of the survey. *Research azimuth: pedagogy and psychology, 3 (24), Vol. 7, 78–81*).
- Пахненко, И. И., Телетова, С. Г. (2019). Формирование культуроведческой компетенции иностранных студентов-русистов средствами специальных лингвистических дисциплин. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 6 (90), 108–119* (Pakhnenko, I. I., Teletova, S. G. (2019). Formation of the culture study competence of foreign students of Russian language by means of special linguistic disciplines. *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies, 6 (90), 108–119*).
- Перкас, С. В. (1990). Некоторые принципы использования краеведческого материала на уроке. *Иностранные языки в школе, 5, 101–102* (Perkas, S. V. (1990). Some principles of using local history material in the lesson. *Foreign languages at school, 5, 101–102*).
- Сенаторова, О. А. (2003). *Лингвострановедческий аспект преподавания русского языка как иностранного в региональном вузе* (автореф. дисс. ... канд. пед. наук: 13.00.08). Москва (Senatorova, O. A. (2003). *Linguistic and regional aspect of teaching Russian as a foreign language in a regional university* (PhD thesis). Moscow).

SUMMARY

Pakhnenko Irina, Teletova Svetlana. Regional component of the system of professional linguistic training of foreign students.

The inclusion of a regional component in language teaching is an important factor in a foreign audience. The regional component is variable, it is different in different regions of education of foreign students, provides comprehension of the education of linguistic and speech factors that are specific to a particular region. Therefore, it is important to consider this context in the process of determining the content of educational disciplines of educational professional programs that are implemented in higher education institutions of different regions of Ukraine.

The purpose of the article is to present the possible content of the regional context in the system of professional linguistic training of foreign students at the Faculty of Philology of Sumy Region.

To achieve this goal, the following research methods were used: theoretical analysis of literature, descriptive method, observation of educational and research activities of higher education applicants, generalization of methodological experience.

The article describes the methodological potential of professional linguistic courses, which can be used to include a regional-oriented component in the system of vocational training of foreign students at philological faculties of Sumy region. The importance and ways of implementation of the specified direction of training are analyzed: thematic fullness of disciplines; the use of regional-oriented educational texts and regional-marked lexical units (onyms, dialectisms, jargon) in the role of illustrative and didactic material; determination of the origin of toponyms; use of regional lexicographic publications; acquaintance with the life and scientific and creative activity of well-known linguistic scientists and methodologists whose names are related to the region; organization of training special practices; Regional-linguistic problems of students' educational and research activities.

Some peculiarities of involving the regional context in the content of preparation of students-info. Didactic material is presented, which is advisable to use when studying individual linguistic disciplines.

The subject of further discussion may be the issue of adaptation of certain areas of work to the level of language and speech preparation of foreign students.

Key Words: Foreign Dictionary Students, Professional Linguistic Training, Regional Component, Regional and Local Lore, Regional-Marked Lexical Units.